

סיפורי חיות

כתב: עודד בורלא, איירה: אסיה אייזנשטיין

מורים יקרים,

הסופר, המשורר והצייר עודד בורלא נולד בירושלים ב-1915 למשפחה ספרדית שחיה יותר משלושה-עשר דורות בארץ. ספרו הראשון ראה אור כשהיה בן 45, ומאז כתב ואייר יותר מ-70 ספרי ילדים, ובהם נזכרים, לדבריו 346 בעלי חיים שונים! בורלא מכונה אבי הנונסנס (אי-גיוון) בספרות הילדים העברית; ספריו גדושים הומור מתוחכם וצירופי מילים מפתיעים ומשעשעים. עודד בורלא זכה בפרסים על יצירתו: בפרס זאב, בפרס אקו"ם ובפרס ביאליק. הוא נפטר בשנת 2009, בגיל 94.

קריאה מהנה ומשעשעת!

קוראים ומשוחחים

איך קוראים ספר סיפורים קצרים?

בספר שלפנינו כל סיפור עומד בפני עצמו. בשונה מספר עלילה רגיל, אין הכרח לקרוא את הפרקים לפי הסדר. תכלו לקרוא את הספר לאורך זמן, לבחור סיפור המתאים להזדמנויות משתנות, ואף לתת לילדים עצמם לבחור מהיכן להתחיל.

מתבוננים באיורים

הספר מלא באיורים משעשעים המערבבים מציאות ודמיון. כדאי לאפשר לתלמידים לדפדף בספר, האם יש איורים שהצחקו אותם במיוחד? אפשר לשוחח על התרומה של איורים ולשאול את הילדים, במה לדעתם התמונות תורמות לאווירת הספר?

המשך בעמוד הבא <<

דברים אינם בהכרח כפי שהם נראים

מנהיג האיילים היפה צולע, הנמר הצייד מציל גוזלים, הסנאי הפחדן אוהב לעוף, והפשוש? מסתבר שהוא בכלל פשושית. כדאי לשוחח על הביטוי "אל תסתכל הקנקן אלא במה שיש בו". מומלץ להיזהר מהנחות קודמות או מרושם ראשוני, לא תמיד הוא מדויק. אולי אם נכיר מקרוב, נופתע?

על חיות ועל בני אדם

תכונות אנושיות רבות מסתרות בסיפורים על חיות, למשל נאמנות, התגברות על הפחד, עצמאות, חוש המצאה, סקרנות ועוד. תוכלו לשאול את התלמידים למה לדעתם בחר עודד בורלא לספר את סיפוריו דווקא על בעלי חיים ולא על בני אדם?

משלי חיות

האם אתם מכירים ביטויים המשלבים בעלי חיים או משלי חיות נוספים? אפשר לשוחח על תכונות של בעלי חיים ובני אדם, ולהסביר מהי 'האנשה'. אלו חיות מופיעות במשלים מוכרים? באלו מובנים הסיפורים של בורלא דומים למשלים אחרים? במה הם שונים?

הצעות לפעילות בכיתה

מהו תמסח? פגשתם פעם ארקרי?

הספר שופע בחיות מגוונות, חלקן מוכרות יותר, חלקן פחות. אפשר להכין מגדיר חיות כיתתי, לקסיקון של כל החיות הייחודיות שבספר. מתחלקים לזוגות: כל זוג חוקר חיה אחרת. במחברת גדולה, קלסר כיתתי, תערוכה או מצגת מציגים את הממצאים. מקדישים עמוד לכל חיה: מציירים תמונה או מדביקים צילום שלה, וכותבים כמה מילים על סביבת מגוריה ותכונותיה. אפשר אפילו להמציא "שטוז"- שטות בחרוז על כל חיה, בהשראת סגנונו של עודד בורלא.

תחרות חרוזים

אפשר לקיים תחרות חרוזים בעקבות השיר המחורז: "האפרוח נוח". בוחרים מילה. כל משתתף צריך למצוא ולכתוב כמה שיותר חרוזים במשך 60 שניות. בכל סיבוב בוחרים מילה עם סיום אחר. המנצח במרבית הסיבובים מוכתר כ"אלוף החרוזים".

המשך בעמוד הבא <<

כותבים יחד סיפור נונסנס בהמשכים

"נונסנס" הוא סגנון ספרותי המתאפיין בהומור, חוסר הגיון או חוסר משמעות. התלמידים יכולים לכתוב יחד סיפור נונסנס משותף: הראשון כותב משפט בראש הדף, ואת המילה האחרונה במשפט בשורה חדשה. הוא מקפל את הדף כך שהשורה מוסתרת ורק המילה האחרונה חשופה. התלמיד הבא ממשיך את הסיפור לפי המילה היחידה שנחשפה, מקפל את הדף כמו הקודם ומעביר הלאה. אחרי שכל המשתתפים כותבים, פותחים את הדף המקופל וקוראים את הסיפור המשעשע שנוצרתם יחד.

משחק ההמצאות

בעקבות הסיפור: "ההמצאות של קרפד", תכלו גם אתם להפוך לממציאים מצוינים. אוספים חפצים שונים ומשוניים (למשל: קומקום, נעל, כרית, שקית, סיכה). עומדים במעגל ומעבירים את אחד החפצים מיד ליד. כל משתתף בתורו מציע ומדגים שימוש חדש לחפץ, שונה מהשימוש המקורי בו ושונה מהשימוש שהציע חברו לפניו. לדוגמה, קומקום יכול להיות גם עציץ פרחים או כובע. כמה שימושים הצלחתם להמציא לכל חפץ? האם ההמצאות שלכם הצחיקו אתכם?

אולי תרצו להמציא יחד [מכונה בסגנון רוב גולדברג](#)? מחלקים את התלמידים לקבוצות ומזמינים כל קבוצה להמציא מכונה בעזרת חומרים פשוטים כגון קוביות דומינו, כדורים, צינורות, כוסות פלסטיק ועוד. לחצו [כאן](#) ו**כאן** לרעיונות ישימים והשראה לפעילות.

ספר אחרון

זהו הספר האחרון שיקבלו התלמידים מספריית פיג'מה. הוא חותם עבורם חמש שנות השתתפות בספריית פיג'מה בהן הם קיבלו 32 ספרים שונים – וזו סיבה למסיבה!

כדאי להזמין את התלמידים לחפש ספרים בבית שהם קיבלו במהלך השנים ועדיין נהנים לקרוא, ולבקש מהם להביא את הספרים לתערוכה בכיתה. תוכלו לערוך הצבעה של ספרים אהובים על התלמידים. אפשר לחשוב יחד על קטגוריות שונות לבחירה, למשל "הספר עם האיורים היפים ביותר", "הספר המצחיק ביותר", "הספר שקראתי הכי הרבה פעמים", "ספר שאני קורא לאחים או בני דודים צעירים ממני" ועוד. תוכלו להזמין את ההורים ליום בחירות ולחגיגה שתציין את סיום התכנית.

כדאי מאד להזכיר את הילדים וההורים: התלמידים אמנם תכף יהפכו לבוגרי התכנית, אך קריאה משותפת מתאימה בכל גיל, גם לאחר שהופכים לקוראים עצמאים.

אנו מאחלים לכם קיץ נעים ובטוח, קריאה מהנה ושיחה נעימה!